

O'ZBEKISTON

OYOZI

IJTIMOY-SIYOSIY GAZETA

• 2005-YIL • 19-FEVRAL • SHANBA • 21 (27.356) • uzbovozi@sarkor.uz • 1918-yil 21-iyundan chiqq boshlagan.

ЎЗХДП янгилликлари

АКАДЕМИЯ ТИНГЛОВЧИЛАРИ ҲУЗУРИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурдаги Давлат ва жамият қурилиши академияси тингловчилари учун ташкил этилган навбатдаги «давра суҳбати» Миллий истиқлол ғояси мавзусига бағишланди. Академиянинг биринчи проректори Ибодулло Эргашев олиб борган тадбирда мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган қатор сиёсий партиялар ва жамоат ташкилотлари вакиллари иштироки ва суҳбатнинг эркин мулоқот шаклида олиб борилиши тўғрисида мулоқот қилинди.

«Давра суҳбати»да қатнашган Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши биринчи котиби, Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги партиямиз фракциясининг раҳбари Аслиддин Рустамов мавзуда оид ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди. Шунингдек, у тингловчиларнинг партиямиз сайловлардан кейинги даврдаги фаолияти, Ўзбекистон ХДПни мамлакат сиёсий қуралининг сўл қаноти деб эълон қилинишининг моҳияти ва аҳамияти, унинг парламент муҳолифати сифатидаги қилинажак ишлари каби кўп қатламли саволларга жавоб берди.

Собир ШЕРАЛИЕВ

2005 йил — Сихат-саломатлик йили

САЛОМАТЛИК — ТУМАН БОЙЛИК

дейди Сарийосиё тумани марказий шифохонаси шифокори Шаҳноза Бердиева

— Ҳар қайси инсон бу бойлигининг қадрига етиши, уни авайлаб-асрамоғи зарур. Бунинг учун жисмоний ва руҳий чиқиб, мусоффо ҳаво, тоза сув билан бир қаторда тинчлик ва осойишта ҳаёт, соғлом турмуш тарзи, зарур пайтларда малакали тиббий ёрдам ҳам талаб қилинади. Биз шифокорлар ана шу талаблардан келиб чиққан ҳолда аҳоли орасида соғлом турмуш тарзи талабларини тарғиб қилишга, таълимнинг олдини олишга алоҳида аҳамият бераёلمиз. Бу масалада кейинги йилларда туманимизда ҳам анчагина ишлар қилинди.

Айни пайтда тумanning 149 миң аҳолисида 251 нафар олий маълумотли, 2200 нафар ўрта махсус малакали шифокор хизмат кўрсатаётди. 14 та қишлоқ врачлик пункти, поликлиника, амбулатория ва дорихоналар мавжуд.

Суратларда: бир гуруҳ шифокорлар; туман марказий шифохонаси шошилинч тиббий ёрдам бўлими шифокори Абдуҷаббор Ашуров ҳамшира Манзура Мамажонова билан беморни тиббий кўридан ўтказиётган пайт. Шавкат АКРАМОВ олган суратлар

ҚИСҚА САТРЛАРДА

Ўзбекистон ХДП Қашқадарё вилоят кенгаши «Камолот» ЁИХ вилоят бўлими ва касб-ҳунар таълими бошқармаси билан биргаликда Қарши санъат коллежида тадбир ўтказди. Тадбирда иштирок этган Қарши муҳандислик-иқтисодий институти ректори, Олий Мажлис Сенати аъзоси М.Нормуродов Президентимизнинг парламент икки палаталари қўшма мажлисида қилган маърузасида белгиланган устувор вазифалар ва юртимизда олиб борилаётган демократик ислохотлар ҳақида тўхталиб, бу жараёнларда ёшларнинг ҳам иштироки муносиб бўлишини таъкидлади. Вилоят партия кенгаши биринчи котиби О.Равшанов коллеж ўқувчиларига ЎЗХДП фаолияти, унинг юртимиз сиёсий ҳаётдаги ўрни ҳақида гапирди.

ХДП Жиззах вилоят кенгаши Жиззах давлат педагогика институти олимлари билан биргаликда Юрбошимизнинг Қонунчилик палатаси ва Сенатнинг қўшма мажлисида қилган маърузасини кенг жамоатчиликка тушунтириш режасини ишлаб чиқди. Олимлар ва партия ходимлари жойларда маърузада белгиланган устувор вазифалар, уларни амалга оширишда ҳар бир фуқаронинг фаол иштирок этиши кераклигини тушутиришди.

Марҳамат туман партия кенгаши бўлиб ўтган бошланғич партия ташкилотларининг ўқув семинари ҳам шу мавзуга бағишланди. Юрбошимиз маърузасида илгари сурилган устувор вазифалар, қонда ва ҳулосалар партия ташкилотлари етакчиларининг диққат марказида бўлди.

Шунингдек, мазкур йўналишдаги йиғинлар **ХДП Қарши шаҳар ва Касби туман кенгашлари** ташаббуси билан ҳам ташкил этилди.

Жиззах вилоят партия кенгашида жорий йилнинг «Сихат-саломатлик йили» деб эълон қилиниши муносабати билан йиғилиш ўтказилди. Партия кенгаши биринчи котиби Ж.Исроилов «Сихат-саломатлик йили» давлат дастурининг амалга оширилишида партия ташкилотларининг иштироки, уларнинг бу борадаги фаолият йўналишлари тўғрисида гапирди. Сўзга чиққан вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Р.Мўминов, Зафаробод туман партия кенгаши биринчи котиби А.Ғаниев ва бошқалар мазкур дастурни бажариш юзасидан ўзларининг тақлифларини билдирдилар.

ХДП Хонқа туман кенгаши туман марказий шифохонасига қарашли болалар поликлиникаси ва туман солиқ инспекциясида «Маънавият ва саломатлик кўни» мавзусида «давра суҳбатлари»ни ташкил қилди. Унда иштирок этган партия фаоллари, шифокорлар ва мутахассислар Сихат-саломатлик йилида амалга ошириш лозим бўлган ишлар, уларда партия ташкилотларининг иштироки хусусида суҳбатлашдилар.

Бувайда туман партия кенгаши, қатор жамоат ташкилотлари туман бўлиmlари ҳамкорликда Сихат-саломатлик йили муносабати билан ўтказиладиган қўшма тадбирлар режасини ишлаб чиқдилар. Унда қариялар, ногиронлар, боқувчисини йўқотганлар ҳолидан хабар олиш, тегишли ташкилотларнинг ҳомилик кўмагини ташкил қилиш ва сихат-саломатликка бағишланган учрашувлар ўтказиш кўзда тутилган.

Ўзбекистон ХДП МК матбуот хизмати

ИШОНЧ ЁРЛИҚЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистон Республикасининг Бельгия қироллигидаги элчиси Владимир Норов Бельгия қироли Альберт Иккинчига ишонч ёрлиқлари топширди.

Бўлиб ўтган самимий мулоқот чоғида сиёсий, савдо-иқтисодий, маданий ва гуманитар соҳалардаги икки то-

монлама муносабатларнинг бугунги аҳоли ва истиқболлари муҳокама қилинди.

Қирол Альберт Иккинчи Ўзбекистонда сиёсий ва иқтисодий жаҳаларда амалга оширилаётган ислохотлар жараёнини юқори баҳолади ҳамда мамлакат раҳбарияти

олиб бораётган сиёсат республика барқарорлиги ва иқтисодий тараққиётини таъминлашга ишонч билдирди, мамлакатимизнинг Марказий Осиё минтақасида хавфсизлик ва барқарорлигини сақлашдаги муҳим ролин таъкидлади.

«Жаҳон» АА

МАРДЛАР ХОТИРАСИ — ҲАМИША УЙҒОҚ

Наманганнинг мard ўғлонлари — катта лейтенант Иномжон Юсупов, катта сержант Равшанжон Аббосов, кичик сержант Умархон Жўраевлар бир гуруҳ экстремистларни қуролsizлантириш ва қўлга олиш чоғида қаҳрамонларча ҳалок бўлган эди. «Дўстлик» теннис кортида ўтказилган бу гапги хотира турнири вилоят ички ишлар бошқармасининг ана шу ўғлонларига эҳтиром изҳори бўлди. Хотира турнирига тақлиф этилган қаҳрамонларнинг ота-оналари, оила аъзоларига вилоят, шаҳар ҳокимликлари ҳамда вилоят ички

ишлар бошқармаси томонидан қимматбаҳо совғалар тақдим этилди.

Вилоят ҳокими, Сенат аъзоси Икромхон Наҳиддинов, вилоят ҳокими ўринбосарлари, ҳуқуқ-тартибот органлари раҳбарлари иштирок этган мусобақа кўтаринки рўҳда қўланди. Турнирнинг ёпилиш маросимида вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғи А.Усмонов мard ўғлонлар хотирасини хурмат ила тилга олиб, турнир ҳар йили ўтказилишини маълум қилди.

Носиржон ДЕҲҚОНОВ

«ХИЗБУТ-ТАҲРИР» АТАЛМИШ ТАШКИЛОТНИНГ «БЕЗОР» АЪЗОЛАРИ ҚЎЛГА ОЛИНДИ

«Интерфакс» агентлигининг хабарига кўра, 2005 йил 17 февралда Қарағанда шаҳрида «Хизбут-таҳрир» экстремистик ташкилотининг тарафдори қўлга олинган. Унинг ёнидан портловчи модда ва экстремистик мазмундаги варақалар топилди.

Вилоят полицияси матбуот хизматидан маълум қилишларича, вилоят ички ишлар бошқармаси уюшган жиноятчиликка қарши кураш бошқармаси ходимлари ўтган чоршанба кўни эрта-лаб «Хизбут-таҳрир» тарафдо-

рини қўлга олган. У ижарада турган хонадонда ўтказилган тинув чоғида қўлга олинган араб ва рус тилларидаги экстремистик мазмундаги 140 та варақа топилди. Шунингдек, унинг ёнидан портловчи модда ҳам топилди.

Қирғизистоннинг «АКИ-пресс» ахборот агентлиги хабарларига кўра, шу кўнларда Ўш вилояти ва шаҳри ички ишлар бошқармалари ходимлари махсус операция ўтказган. Унинг давомида Қорасу шаҳрида диний-экстремистик гуруҳлар билан алоқдорликда

гумон қилинган 1976 йилда турилган йигит қўлга олинди. Илгари судланган мазкур фуқароннинг уйдан салкам 1 килограмм портловчи модда, 2 та детонатор ва 28 сантиметр биффорд илти топилди. Бундан ташқари, унинг уйдан диний-экстремистик мазмундаги кўп қатламли варақалар, китоблар ва видеокассеталар чиқди.

Мавжуд маълумотларга кўра, қўлга олинган шахс «Хизбут-таҳрир»нинг фаол аъзоларидан биридир.

(ЎзА)

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI ISLOM KARIMOV JANOBII OLIYLARIGA

Муҳтарам Ислам Абдуганиевич, Украина Президенти этиб сайланганимиз муносабати билан йўллаган самимий табригиниз ҳамда Украина халқига билдирган эҳтиромингиз учун Сиздан гоят миннатдорман.

Ўзаро манфаатли икки томонлама ҳамкорлик истиқболлари борасидаги қарашларингизни тўла қўллаб-қувватлайман.

Украина билан Ўзбекистон ўртасидаги анъанавий дўстона муносабатлар ҳамкорликдаги саъй-ҳаракатларимиз тўғрисида бундан бундан ҳам халқларимиз фаровонлиги йўлида муносабатларимизни, тақомиллашиб бораверишига ишончим комил.

Ҳамкорлигимизнинг энг истиқболли йўна-

лишларидан бири ёқилғи-энергетика мажмуи бўлганлиги боис яқин вақт ичида бу соҳада ўзаро келишилган ҳолда тегишли ҳужжатлар имзоланади, деган умиддаман.

Фурсатдан фойдаланиб, Сизни ўзингиз учун қўлай вақтда Украинага ташриф буюришга тақлиф этмоқчиман ҳамда Сизга, муҳтарам Ислам Абдуганиевич, чин дилдан мустаҳкам соғлиқ ва давлатни бошқариш фаолиятингизда янги муваффақиятлар, серқўш Ўзбекистоннинг дўст халқига эса тинчлик ва фаровонлик тилайман.

Камоли эҳтиром билан,
Виктор ЮЩЕНКО,
Украина Президенти

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ МАЖЛИСИ

18 февраль кўни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда 2004 йилда мамлакатни иқтисодий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатнинг қўшма мажлисидаги маърузасидан келиб чиққан ҳолда иқтисодийни янада ислоҳ қилиш ва эркинлаштириш борасида ҳукумат томонидан амалга ошириладиган устувор вазифалар муҳокама этилди.

Мажлисини Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Шавкат Мирзиёев бошқарди.

Давлатимиз раҳбари Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатнинг қўшма мажлисидаги «Бизнинг бош мақсадимиз — жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишдир» номи маърузасида 2004 йилда мамлакатимиз иқтисодийни ривожлантиришнинг асосий яқунларига тўхталар экан, ўтган йил биз учун осон кечмаган бўлса-да, эришилган ютуқлар барчамизни қувонтиришини алоҳида таъкидлади.

Авваломбор, иқтисодийнинг барқарор ўсиши таъминланди, макроиқтисодий ва молиявий барқарорлик мустаҳкамланди, иқтисодиёт ва унинг айрим соҳаларидаги мутаносиблик кучайди.

Ўтган йили мамлакатимиз иқтисодларни чўқурлаштириш, товар ва валюта бозорларини эркинлаштириш, маъмурий ислохотларни кенг жорий этиш тўғрисида иқтисодий-иқтисодий соҳада муайян ижобий ўзгаришларга эришилди.

Иқтисодий ўсишнинг барқарор юқори суръатлари таъминланди ва ўтган йил яқунлари буйича 7,7 фоиз ўсди. Саноат ишлаб чиқариши — 9,4, истеъмол товарлари ишлаб чиқариши — 13,4, аҳолига пуллик хизматлар кўрсатиши — 13,8, чакана товар айланмаси ҳамжи — 4,7, асосий капиталга инвестициялар ҳажмининг ўсиши 5,2 фоизни ташкил қилди. Макроиқтисодий барқарорликка эришилди. Истеъмол нархлари инфляциясини 3,7, давлат бюджети тақчиллиги 0,4 фоизни ташкил этди.

Қишлоқ ҳўжалиги ишлаб чиқаришини ташкил этиш тизими тубдан ўзгарди. Ушбу тизимда етакчилик роли фермер ҳўжалиқларига ўта бошланди. Бу, ўз навбатида, қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини етиштириш ҳажмининг 10,1 фоиз ўсишини таъминлади.

Экспорт ҳажми кескин ортиб, 1,3 баравар ўсишга эришилди. Бу эса 1037 миллион АҚШ доллари миқдоридан икки баравар ортиқ таъминлаш имконини берди. Айни вақтда таёёр маҳсулотлар экспорти 52 фоиз ўсди.

Давлат муассасаларининг ортиқча ва бир-бирини такорлайдиган функцияларига барҳам бериш борасида сезиларли ишлар қилинди. Давлат бошқаруви қўлдан қўйилган органни туғатиш ва қайта ташкил этиш, бошқарув аппаратурларида 40 миң штатни қисқартириш йўли билан давлатнинг иқтисодиётдаги ролинини муайян даражада қайта ташкил қилишга бўлинди. Айни пайтда ҳошамаёқ ва материалларнинг стратегик турларини биржа ва кимодоли савдолари орқали сотишнинг бо-

раларда, ҳўжалик бирлашмаларида сақланиб қолаётган бюрократик услуб, раҳбар ҳодимларда олдинда турган мақсад ва вазифаларни ҳал этиш учун зарур масъулият ва омилиқликнинг етишмаслиги мавжуд нуқсон ва камчиликларнинг асосий сабаби эканига алоҳида эътибор қаратилди.

Президентимиз ҳукуматнинг янги таркиби билан Оқсаройда ўтказилган йиғилишида сўзлаган «Янги ҳаётни эскича қараш ва ёндашувлар билан қуриб бўлмайди» мавзусидаги нутқида таъкидлаганидек, ҳозирги кўнда ислохотлар тақдирини, аввало, давлат ва ҳукумат идораларида маъсул лавозимда ўтирган одамлар ҳал қилишини, бинобарин, улар шу масалага бевосита жавабгар эканини барчамиз чўқур англаб олишимиз шарт. Шу маънода, мажлисда раҳбар ҳодимлар ўзлари бошқарилган соҳа ёки ҳудудларда ислохотларнинг тўла амалга оширилиши учун шахсан маъсул эканликлари яна бир бор ўқтирилди.

Йиғилишда баҳорги дала ишларига ўз вақтида тайёрлаш бўлиши таъминлаш, кўламли муддатларда қишлоқ ҳўжалиги корхоналари билан кредит битимлари тузишни тугаллаш, қишлоқ ҳўжалиги товар ишлаб чиқарувчиларини тегишли шартномалар асосида ёниқли-моёлаш материаллари билан таъминлаш, кўламли агротехника тадбирларини ўтказишда ишлатиладиган барча қишлоқ ҳўжалиги техникасини тайёрлаш зарурлиги қайд этилди.

Вазирликлар, идоралар, Қоразалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари зиммасига ўн кун муддатда Парламент палаталарининг қўшма мажлисидаги маърузасида ва Оқсаройда Вазирлар Маҳкамасининг янги аъзолари иштирокида ўтказилган йиғилишида давлатимиз раҳбари томонидан белгилаб берилган талабларга асосан иқтисодий тармоқларда, мамлакатимизнинг барча ҳудудларида иқтисодий ислохотларнинг боришини танқид қилиб чиқиш, иқтисодий-иқтисодий ривожлантиришнинг устувор вазифаларини амалга оширишни таъминлайдиган зарур чора-тадбирлар комплексини ишлаб чиқиш топширилди.

Мажлисида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Р.Азиев сўзга чиқди. Қўрилган масалалар юзасидан Давлат мулкни бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси раиси М.Асқаров, Давлат солиқ қўмитаси раиси Б.Парпиев, Марказий банк бошқаруви раиси Ф.Муллажонов, Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси раиси Ж.Сайфиддинов, Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирлиги С.Исмоилов, Бухоро, Жиззах, Наманган, Тошкент вилоятлари ҳокимлари С.Хусенов, У.Яманқулов, И.Нажиддинов, К.Тулаганов ва бошқаларнинг ахбороти тингланди.

Йиғилишда муҳокама этилган масалалар бўйича тегишли қарор қабул қилинди.

(ЎзА)

TOSHKENT SHAHAR MUNITSIPAL BIRJA MARKAZI MULKDORGA HAMKOR! Tel: 132-25-51, 133-46-61, Faks: 133-20-74 WWW.tshmbm.uz E-mail: info@tshmbm.uz va Birja@mail.tps.uz

O'zbekiston havo yo'li TOSHKENT XALQARO AEROPORTI

ALOQABANK — aniq, tez, ishonchli! Tel: 152-78-74, 152-78-75, 134-75-57, Faks: 152-78-04. WWW.alokabank.uz E-mail: info@alokabank.uz

Шу куннинг муаммоси!

ТАКЛИФ ВА МУЛОҲАЗАЛАР

ёхуд Нукус шахридаги уй-жой мулкдорлари ширкатлари аъзоларининг айтганлари

Республикамиз Президентининг «Коммунал хизматлар тарифларининг асоссиз равишда ўсиб кетишига йўл қўймаслик ҳамда улар учун ўз вақтида тўлиқ ҳисоб-китоб қилиниши учун истеъмолчиларнинг масъулиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори Қорақалпоғистон аҳолисини ҳам қувонтирди. Шу кунларда ҳар бир даврада шу ҳақда гап...

Шу ўринда бир таклифим бор: бизнинг шароитимизга том устларини қорамой суркаб ёпиш тўғрисида келишмоқчи. Уй-жойлар томини шиферлаш мақсадга мувофиқроқ... Шундан 5 таси 5 қаватли, 21 таси 4 қаватли бўлиб, 25 таси 1990 йилгача қурилган бинолар. Тўғри, камчиликларимиз кўп. Утган йил бошланган 6 та уй-жойнинг капитал таъмири ҳалигача битмади. Бу йил ҳам таъмирланиши керак бўлган 5 та уйда ҳали ишлар бошлангани ҳам йўқ. Бунинг устига, аҳолининг электр энергияси таъминотида чекловлар ҳам қийнаётди. Масалан, кундўзги соат 9.30 дан 13.00 гача, тунги соат 24.00 дан 4.00 гача бўлган чекловлар истеъмолчиларнинг жиддий эътирозларига сабаб бўлмоқда. Коммунал хизмат учун мослашган техника воситалари (пайвандлаш ускуналари, насослар) етишмайди...

...Шуни тан олиш керакки, бизда коммунал тармоқлардан самарали фойдаланиш тизими, бу тармоқларни капитал тарзда алмаштириш ва модернизациялаш, умуман олганда, аҳолига коммунал-мушайиш хизмат кўрсатишнинг таъсирчан механизми амалда яратилмаган... Қисқа муддатда уй-жой коммунал хўжалигини ислоҳ қилишга қаратилган кенг қўламли Дастур тайёрлаш, унинг ижроси бўйича барча қатъий чораларни кўриш даркор.

Ислом КАРИМОВ

(Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг шу йил 28 январда бўлиб ўтган қўшма мажлисидаги маърузадан)

ФУҚАРО ҲАМ МАСЪУЛИЯТИНИ ҲИС ЭТСИН

Кейинги пайтларда кўп қаватли уйларда яшовчи айрим фуқаролар ўзбошимчилик билан эшик ўрни ёки уй ичига деворларни бузиб, хоналарни кенгайтиришяпти, қўшимча ванна-хоналар қилишяпти. Пастки қаватларда турли дўконлар, дорихоналар, офислар ташкил этишиб, кўча томондан эшик очилмоқда. Ички эшиклар ўрни бекитиб ташланяпти. Сейсмик минтақда яшаётганимизни инобатга оладиган бўлсак, бу турар жойлар мустаҳкамлига путур етказмайдими? Холбуки, «Уй-жой кодекси»нинг 16-моддасига кўра турар жойнинг нотуражойга айлантирилиши хоҳлаган фуқаро шахар ҳокими номига ариза ёзиши, махсус комиссия ва аризани кўриб чиқиши, мутасадди ташкилотлардан ҳулосалар олиниши ва шундан сўнггина шахар ҳокимининг қарори чиқарилиши лозим... Шу жиҳатдан олганда, Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Уй-жой мулкдорлари ширкатлари фаолиятини такомиллаштириш борасида қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қароридан уй-жой мулкдорлари ширкатларининг ушма-марларига кўпхонадонли уй-жой фондида ўтказилган таъмирлаш ишлари қурилиш норма ва қоидаларига мувофиқлигини назорат қилиш топширилгани айни мўдда. Уй-жой мулкдорлари томонидан амалдаги қонунчилик бузилишлари аниқланган ҳолларда ширкат аъзоларининг навбатдан ташқари йиғилишини чақирши ва тегишли чора-тадбирлар қўриш ваколатининг берилганлиги ҳам юқоридаги каби ўзбошимчилик ҳолларининг олдини олишга хизмат қилади. Фуқаролар ҳам ўз масъулиятларини ҳис этиши керак-да, ахир.

Ҳамиджон ГИЁСОВ Фаргона шахри

Мамлакатимизда аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, ногиронлар, нафақахўрлар, кам таъминланган ва кўп болали оилаларга кўрсатилаётган ёрдамни кучайтириш учун мухтазам равишда янги имкониятлар изланимоқда. Афсуски, аҳолининг кўмакталаб, ижтимоий ҳимояга муҳтож қатлами учун ажратилаётган маблағларга кўз олайтириш, ўзлаштириш ҳолатлари учрамоқда. Иш ҳақи, пенсия ва ижтимоий нафақаларни ўз вақтида тўлаш ўрнига сохта ҳужжатлар тузиш ҳолатлари рўй бераяпти. Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, жамият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилиш бошқармаси бошлиғи Баҳоидир ЗОҲИДОВ билан мулоқот шу мавзуга қаратилди.

— Юз бераётган бундай қонунбузилишлар асосан пенсия тўловларини амалга оширувчи почта-алоқа бўлимларининг айрим ходимлари томонидан содир этилмоқда. Айрим ҳолларда нақд пулларни ўзлаштириш ёки бошқа мақсадларга сарфлаш каби жиноий ҳаракатлар учраб турибди. Аниқланишича, айрим сохта мутасаддилари ногиронлар, кексалар ва ёш болали оналарга ҳар хил баҳоналарни рўй қўйиб, улар олиши лозим бўлган пулларни анча вақтгача бермаган, ҳатто ўз эътиёжлари учун ишлаб олишга мажбур қилишган.

роларда ишончсизлик ва нороозлик кайфияти пайдо бўлади. Эътибор беринг, ўтган йилда почта ходимлари томонидан 28 ҳолатда 85,3 миллион сўмлик нақд пулларни ўзлаштириш ҳолатлари аниқланди. Бу рақамлар нимами англаштишини тасаввур қиласизми?

лардан хабар олиш, уларга хизмат кўрсатиш ўрнига ҳужжатларни сохташтириб келган. Бундай ачинарли ҳолатлар шахар бўлимининг 6 нафар назоратчиси фаолиятида ҳам аниқланди. Бундан ташқари, Самарқанд шахрида рўйхатга олинган бокучиси йўқ кексалар, пенсионерлар ва ногиронларга шахар транспортдан фойдаланиш имтиёзини берувчи махсус гувоҳномалар тайёрлаб берилмади. Шаҳар прокурори томонидан ушбу қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш ҳақида шахар аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бўлими бошлиғи номига буйруқ берилди. Унга асосан бўлимнинг 13 нафар ходимига интизомий жавабгарлик масаласи қўйилди. Шеробод туманида ижтимоий ҳимояга муҳтож кексаларга берилиши лозим бўлган 9 турдаги маҳсулотлар тўлиғи-

зиштиш мосламаси сўраганларнинг 46 фоизи, протез маҳсулотларига муҳтожларнинг 50,2 фоизи, хассага муҳтожларнинг 88,1 фоизи, қўлтиктаёққа муҳтожларнинг 89,1 фоизининг эҳтиёжи қондирилган. Сиҳаттоҳларга соғломлаштириш учун юборилган керак бўлган 32 минг нафар ногироннинг 27,3 минг нафари ёки 85,6 фоизи юборилган. Ёхуд прокуратура органи сазй-ҳаракати билан Тошкент шахридаги 15 нафар ёлғиз пенсионер ва 53 нафар бокучисини йўқотган оилалардан 60 нафарининг уй-жойлари таъмирланди. Мени бир нарсга қийнайдми. Олиб борилаётган ишларга панжа орасидан қаровчилар йўқ эмас. Бу фуқаролар манфаати билан боғлиқ умумий иш бўлса, унга бефарқ қараб, бир четда туриш мумкинми ахир?! Масалан, Тошкент вилоятининг Янгийўл туманида

Қонун барчага баробар

«Асака-ёғ» АЖ ходимларининг ўтган йил ноябрь ойига қадар тўланмай келаётган 43,5 миллион, Пешку туманидаги ХТБ ходимларининг 5 миллион, «Ўзбекистон» ширкат хўжалиги аъзоларининг 3 миллион, «Бухоро» ширкат хўжалиги аъзоларининг 7 миллион, Ибн Сино номли ширкат хўжалиги аъзоларининг 9 миллион, Вобкент туманидаги 201-сонли ХҚМҚ АЖ, «Бухоро» ва «Ўзбекистон» ширкат хўжалиқлари аъзоларининг ҳам 27,7 миллион, Шофиркон туманидаги Бобур номли ширкат хўжалиги аъзоларининг 10,7 миллион сўмлик иш ҳақлари прокурор аралашуvidан сўнг тўланди. Уйлаб кўринг, прокуратура аралашмаси иш ҳақи тўланмаслиги керакми ёки айнан орган ходимлари аралашга-

диевнинг хатти-ҳаракатлари ҳам галати. У АТ «Пахтабанк» Бешкент бўлимининг ишчи-хизматчиларининг иш ҳақлари учун олинган 2 миллион сўм нақд пул маблағини ўзлаштириш йўли билан талон-тороҳ қилган. Ҳозирда газначи тергов ходимларининг саволларига жавоб бермоқда. Тошкент шахар, Чилонзор тумани маданият ишлари бўлими бошлиғи Р.Исломов бош ҳисобчи Б.Ҳудайбергенов билан жиноий тил бириктириб, ўтган йилнинг январь ойидан июль ойига қадар маданият бўлимида умуман ишламайдиган фуқаролар билан «шартнома» тузишди. Натияжада, иш ҳақи учун ажратилган 7,3 миллион сўмлик бюджет маблағларининг ўз жигилдонлигига уришди. Шунингдек, шахар прокуратураси томонидан ўтказилган текширишда «Osioy Food» ОАЖнинг 99 нафар ишчи-хизматчиларига тегишли 11,9 миллион сўмлик иш ҳақлари тўланмаётгани аниқланди, жамият раҳбарларига нисбатан маъмурий жавобгарлик иши кўзгатилиди. Ишчи-хизматчилар манфаатларининг кўзлаб, иш ҳақларини ундириш юзасидан судга аризалар киритилди.

Прокуратура органлари томонидан Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йилнинг 19 мартдаги «Иш ҳақи ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори ижроси бўйича ноқонуний ҳужжатларга нисбатан 19 та протест келтирилди. Аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш тўғрисида 502 та тақдимнома киритилиб, 521 нафар мансабдор ва бошқа масъул шахслар қонунбузилишига йўл қўймаслик ҳақида оғohlантирилди. Кўпол қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 137 та жиноят иши кўзгатилиб, етказилган 6,2 миллион сўмлик зарарнинг ихтиёрий ундирилиши таъминланди. 6,8 миллиард сўмлик иш ҳақларини ундириш тўғрисида судларга 6960 та ариза киритилди.

Ногиронларга, кам таъминланган оилаларга, кексаларга пенсиялар, корхона ва ташкилотларнинг ишчи-хизматчиларининг иш ҳақларини ўз вақтида тўланишини таъминлаш қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида судларга 6960 та ариза киритилди. Ногиронларга, кам таъминланган оилаларга, кексаларга пенсиялар, корхона ва ташкилотларнинг ишчи-хизматчиларининг иш ҳақларини ўз вақтида тўланишини таъминлаш қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида судларга 6960 та ариза киритилди.

МАОШ, НАФАҚА ВА ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ

ёки ногиронлар, кам таъминланган оилалар, қарияларга тўланадиган пенсия ва нафақа пулларига хиёнат қилаётгани ҳамда баъзи корхона ва ташкилотларда ишчи-ходимларга иш ҳақининг ўз вақтида берилмаётгани ҳақида

— Тахририятимизга келиб тўлаётган шикоятлар, бўлаётган қўғирокларда баъзи фуқароларимиз ижтимоий нафақаларни ўз вақтида ололмаётганидан нолишди. Баъзилари эса берилмаган имтиёزلардан фойдаланишда чекловлар бўлаётганини ёзишган. Бундай арзномаларда жон бор. Афсуски, ижтимоий муҳофазага муҳтож одамлар ҳақида ҳам чанг солаётганлар учраб турибди. Мана бир мисол: Андижон шахридаги «Яхши» маҳалла фуқаролар йиғини раиси Т.Алимов ва хотини М.Ҳўжаевлар кам таъминланган оилалар учун ажратилган 440 минг сўм маблағни бошқа мақсадларга сарфлашади. Уларнинг таъмиргирлик йўли билан маълум миқдорда пул олиш эвазига фуқаро Т.Алимовнинг моддий ёрдам сўраб ёзган аризасини қаноатлантиришганига нима дейсиз? Самарқанд шахар аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бўлимида назоратчи бўлиб ишловчи Х.Жўраева эса 8 нафар ёлғиз кексалар, ногирон-

ча тарқатиб берилмасдан келинган. Ачинарлиси, бундай қонунбузилиш ҳолатлари Наманган ва Тошкент вилоятларида ҳам кузатилган. Хусусан, Янгийўл туманида ўтган йили 16639 нафар пенсионер ва 252 нафар ногирондан фақатгина 3 минг нафари диспансеризациядан ўтказилган. Ногирон болалардан 5 нафари хорихга даволаниш учун жўнатилиши керак бўлса-да, биронтаси юборилмаган. Қандли диабет хасталигига чалинган 11 нафар бола махсус озик-овқат билан таъминланмаган. Ҳатто туғиш ёшида бўлган аёлларнинг 50 фоизи зарурий тиббий кўридан ўтказилмаганлиги нима дейиш мумкин? Баъзан жойларда ногиронлар ёрдам сўраб ёзган аризаларга бефарқ қараш ҳоллари ҳам бўлаётгани сир эмас. Шу ҳақда ҳам маълумот берсангиз. — Утган йил давомида прокуратура органлари томонидан ҳуқуқий-амалий ёрдам кўрсатиш жараёнида арава-ча сўраб мурожаат қилган ногиронларнинг 72,3 фоизи,

нидан кейингина маошлар тўланиши лозимми? Буни ишчи-ходимларга хурматсизлик, қонунчи оёқости қилиш дейилади. Қолаверса, одамлар норозилик йўғотишга сабаб бўладиган бузғунчилик деб баҳолаш керак буни. Прокуратура органлари ўтказган текширишларда айрим корхона ва ташкилот раҳбарларининг хизмат вази-ларига совуққонлик билан қараб, ҳуқуқат қарори талабини кўпол равишда бузиб, ишчи-хизматчиларнинг қонун билан қўриқилмаган манфаатларига жиддий зиён етказяётгани маълум бўлди. Масалан, «Ўзбек қоғози» ХҚ раҳбари М.Умаров ўтган йилнинг февраль ойидан ноябрь ойига қадар ишчи-хизматчиларнинг жами 140,4 миллион сўмлик иш ҳақларини тўламадан келган. Ҳозирда унга нисбатан жиноят иши кўзгатилиб, тергов ҳаракатлари ўтказилмоқда. «Узқилиқ» хўжалиқ-хўлдинг» компаниясининг «Техник маркази» корхонаси тизимдаги Қарши тумани МТП ДАЖ газначиси У.Худойбер-

диёвнинг хатти-ҳаракатлари ҳам галати. У АТ «Пахтабанк» Бешкент бўлимининг ишчи-хизматчиларининг иш ҳақлари учун олинган 2 миллион сўм нақд пул маблағини ўзлаштириш йўли билан талон-тороҳ қилган. Ҳозирда газначи тергов ходимларининг саволларига жавоб бермоқда. Тошкент шахар, Чилонзор тумани маданият ишлари бўлими бошлиғи Р.Исломов бош ҳисобчи Б.Ҳудайбергенов билан жиноий тил бириктириб, ўтган йилнинг январь ойидан июль ойига қадар маданият бўлимида умуман ишламайдиган фуқаролар билан «шартнома» тузишди. Натияжада, иш ҳақи учун ажратилган 7,3 миллион сўмлик бюджет маблағларининг ўз жигилдонлигига уришди. Шунингдек, шахар прокуратураси томонидан ўтказилган текширишда «Osioy Food» ОАЖнинг 99 нафар ишчи-хизматчиларига тегишли 11,9 миллион сўмлик иш ҳақлари тўланмаётгани аниқланди, жамият раҳбарларига нисбатан маъмурий жавобгарлик иши кўзгатилиди. Ишчи-хизматчилар манфаатларининг кўзлаб, иш ҳақларини ундириш юзасидан судга аризалар киритилди.

Прокуратура органлари томонидан Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йилнинг 19 мартдаги «Иш ҳақи ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори ижроси бўйича ноқонуний ҳужжатларга нисбатан 19 та протест келтирилди. Аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш тўғрисида 502 та тақдимнома киритилиб, 521 нафар мансабдор ва бошқа масъул шахслар қонунбузилишига йўл қўймаслик ҳақида оғohlантирилди. Кўпол қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 137 та жиноят иши кўзгатилиб, етказилган 6,2 миллион сўмлик зарарнинг ихтиёрий ундирилиши таъминланди. 6,8 миллиард сўмлик иш ҳақларини ундириш тўғрисида судларга 6960 та ариза киритилди.

Ногиронларга, кам таъминланган оилаларга, кексаларга пенсиялар, корхона ва ташкилотларнинг ишчи-хизматчиларининг иш ҳақларини ўз вақтида тўланишини таъминлаш қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида судларга 6960 та ариза киритилди. Ногиронларга, кам таъминланган оилаларга, кексаларга пенсиялар, корхона ва ташкилотларнинг ишчи-хизматчиларининг иш ҳақларини ўз вақтида тўланишини таъминлаш қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида судларга 6960 та ариза киритилди.

Ногиронларга, кам таъминланган оилаларга, кексаларга пенсиялар, корхона ва ташкилотларнинг ишчи-хизматчиларининг иш ҳақларини ўз вақтида тўланишини таъминлаш қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида судларга 6960 та ариза киритилди.

Ногиронларга, кам таъминланган оилаларга, кексаларга пенсиялар, корхона ва ташкилотларнинг ишчи-хизматчиларининг иш ҳақларини ўз вақтида тўланишини таъминлаш қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида судларга 6960 та ариза киритилди.

Янги ҳукумат таркиби

Грузия парламенти ўзининг навбатдан ташқари йиғилишида бош вазир Зураб Ногаидели бошчилигидаги янги ҳукумат таркибини тасдиқлади. Ногаидели 3 февраль кuni фожиали ҳалок бўлган Зураб Жвания ўрнини эгаллади. Ававал тайинланган барча вазирлар ўз мансабларини сақлаб қолишди. Ҳукуматда янги икки шахс пайдо бўлди. Улар бош вазир ўринбосари ва адлия вазири Константин Кемурбар Оstonова, молия вазири Валерий Чечелашвилилардир.

Сайлов натижалари тасдиқланди

Ироқнинг Сайлов бўйича олий комиссияси раиси Абдул Хусайн ал-Хиндавий мамлакатда 30 январь кuni ўтказилган парламент сайловлари натижалари тасдиқланганини маълум қилди. Унинг сўзларига қараганда, шиларнинг «Ироқнинг бирлашган альянси» блоки Миллий ассамблея (парламент)даги 275 ўриндан 140 тасини эгаллаган. Бирлашган қурдлар блоки 75 ўринни қўлга киритди. Бош вазир Отт Алави раҳбарлигидаги блок вакиллари эса ассамблеядан 40 та жой насиб этди.

Ироқнинг бош қонун чиқарувчи органида 24 нафар сиёсий бирлашма вакиллари мавжуд. Миллий ассамблея 10 hafta ичيدا Ироқнинг Конституциясини ишлаб чиқиши ҳамда президент ва икки нафар вице-президенти сайлаши керак бўлади.

Контингентни камайтирмоқчи

Украинанинг мудофаа вазири Анатолий Гриценко шу йилнинг апрелида Ироқдаги ўз харбийлари сони 700 нафарга камайитирилиши маълум қилди. Шу тadbир амалга охши, Ироқда украинalik 921 харбий қолади. — Бу масала аввало, Украина манфаатларини ҳисобга олган ҳолда, шунингдек, бошқа давлатлар иштирокида амалга оширилаётган миссияни тахдид остига қўймаслик нуқтаи назаридан ҳал қилинади, — деди мудофаа вазири.

Альцгеймер касаллиги даволанади

Канаданинг Торонто университети молекуляр генетика бўйича мутахассиси Питер Жорж-Хислопнинг маълум қилишича, Сянган ва канадалик олимлар альцгеймер касаллигига даъво топиш арафасида туришибди. Олимлар альцгеймер касаллиги ривожланишининг олдини олувчи моддани сичқонларда синиб кўришди. — Энди биз бу моддани одамларда қўлашимиз керак. Синовлар тугагандан кейинги-

Вазият тубдан ўзгармас...

Исроил Мудофаа вазири Фаластин жангарилари оилалари яшовчи уйлари бузишни тўхтатиш ҳақида буйруқ берди. Вазирлик доирасида тузилган махсус кўмита бундай амалиёт камикадзеларнинг камайишига эмас, балки фаластинликлар нафрати охиб кетишига сабаб бўлади, деган ҳулосага келди. Бироқ Мудофаа вазири Фаластин баёнотида вазият тубдан ўзгармас, уйлар бузилиши давом этиши айтилган.

Қўшимча ҳақни ўз чўнтақларидан тўлашади

Франция ҳукумати вазирларга тақдим этиладиган хизмат турар жойларини бериш тартибини ўзгартирди. Мамлакат бош вазири Жан-Пьер Раффарен ҳукумат аъзолари оилалари томонидан эгаллаб туриладиган жой ҳақидаги йўриқномани эълон қилди. Янги қоидаларга қўра, ҳукумат аъзолари 80 квадрат метрдан ошган жой учун ўз ҳисобидан пул тўлашлари керак бўлади. Янги қоидаларнинг қабул қилинишига Франция иқтисодиёти, молия ва саноат вазири эгаллаб турган уй борасидаги жанжаллар сабаб бўлган. У турмуш ўртоғи ва саккиз фарзанди билан умумий майдони 600 квадрат метрни ташкил этувчи шахар марказидаги уйда туради. Бунинг учун эса давлат газнасидан ҳар ой 14 минг евро тўлашни керак. Геймар бундай уйда яшаш учун ҳукумат бош қотибияти руҳсат берганлигини айтди. Агар бу борадаги баҳслар давом этадиган бўлса, у қўчиб кетишга тайёрлигини маълум қилди.

Ким олдинда?

Охирги маълумотларга кўра, Хитой АҚШни деярли барча товарлар ва хомашё истеъмол қилиш бўйича ортда қолдириди. Вашингтоннинг Earth Policy фонди мутахассисларининг ҳисоб-китобига кўра, Хитой дон, гўшт, кўмир ва пўлат истеъмол қилиш бўйича дунёда биринчи ўриндадир. АҚШ эса нефть маҳсулотларини истеъмолчи бўйича биринчиликти сақлаб турибди. Шунингдек, Хитой Американи асосий истеъмол товарлари сотиб олиш бўйича ҳам қувиб ўтган. Хитойда совуғич, телевизор ва уяли телефонларга эҳтиёж катта. Айни пайтда АҚШ шахсий компьютерлар сони бўйича олдинда. Аммо Хитойда ҳар 28 ойда компьютердан фойдаланувчилар сони икки баробарга ошаётгани мамлакат бу соҳада ҳам биринчиликти қўлга киритиши мумкинлигини кўрсатади. Автомобиллар сони бўйича Хитой анча орқадан экан. АҚШда автомобиллар сони беш баробар кўплиги аниқланди. — Хитойни ривожланиётган мамлакат деб бўлмайди. У қад рўстлаб келаётган супермамлакатдир, — деди Earth Policy фонди президенти Лестер Браун.

Банк тизими ҳар қандай мамлакат иқтисодий тизимининг асосидир. Шунинг учун ҳам истиқолимининг дастлабки йилларида оқ республикада икки поғонали банк тизимини шакллантиришнинг ҳуқуқий асосларини яратиш ва амалиётга таъбиқ этиш бошлаб юборилди.

Банк тизими ҳам ўзига ҳок демократлаштириш ва эркинлаштириш жараёнини бошдан кечирмоқда. Амалга оширилаётган жараёнларни тезлаштириш, бошқаришнинг оптимал йўллари жорий этиш, банк фаолиятини янада такомиллаштириш борасида Президентимиз Фармонлари ва Вазирлар Маҳкамаси қарорлари эълон қилинди.

Республика ҳукуматининг жойларда банк хизмати кўрсатиши янада такомиллаштириш, иқтисодиётни эркинлаштириш, миллий валютани конвертациялаштириш амалга ошириши кўзда тутилган чора-тадбирлари мулкчиликнинг турли шакллари ривожини тезлаштириди. «Савдогар» акциядорлик тижорат банки ана шу жараёнда фаол иштирок этиб, ўз маблағларини иқтисодиётнинг реал соҳалари ва базавий тармоқларини ривожлантиришга йўналтириш, инвестиция сиёсатини фаоллаштириш, кредитор ва инвесторлар ҳуқуқларини ҳурмат қилиш, банк хизматлари бозорини янги хизмат турлари билан бойитиш каби бир қатор стратегик йўналишларда банк-молия хизматининг таянчига айланди.

Ҳозирги кунда «Савдогар» банк ўз капиталини кўпайтириш, ликвидлигини таъминлаш, активлар сифатини яхшилаш ҳисобига молиявий барқарорликни ошириш, янги хизмат турларини жорий қилиш, минибанклар очиш орқали миқозлар сонини кўпайтириш ва уларнинг яқин ҳамкорига айланишга қаратилган бир қатор тадбирларни амалга оширмоқда. Ушбу жараёнларда ўзаро манфаатли тайовилларга таянган ҳолда у асосий эътиборни миқозлар эҳтиёжини тўла қондиришга қаратиб, улар билан ҳамкорлик қилиш сиёсатига жиддий ўзгаришлар киритмоқда. Бу эса банкнинг хизматлар бозоридagi мавқеини анча мустаҳкамлаш имкониятини яратмоқда.

Айни пайтда «Савдогар» банкнинг 45 та филиали, 37 минибанки ҳамда 55 та жамғарма шаҳобчасида 1500 га яқин мутахассис самарали меҳнат қилмоқда. Улар томонидан 24000 дан ортиқ миқозга сифатли хизматлар кўрсатилмоқда.

Сўнгги пайтда банк минибанклар тармоғини ҳам кенгайтириб бораёпти. Уларда илғор электрон технологиялар қўлланилган ҳолда хизмат кўрсатиш йўлга қўйилган. Банк ходимлари миқозларга ишлаб чиқариш молия масалаларида, жумладан, бизнес лойиҳаларини тайёрлаш ва тақомилга етказишда ёрдам бермоқдалар. Буларнинг ҳаммаси бир томондан, банк ва фермерлар, қайта ишловчи корхоналар ўртасидаги ҳамкорлик муносабатларини кенгайтирмоқда, иккинчи томондан, миқозларда банкнинг янги хизмат турларига бўлган қизиқишини шакллантирмоқда.

Банкнинг корпоратив миқозлар билан яқиндан иш олиб бориши туфайли унинг активлари 38 млрд. сўмга етди. Ҳозирги кунда бу активларнинг асосий қисминини, яъни 70 фоизини даромад келтирувчи активлар ташкил қилади.

Айни чоғда банк томонидан ўз маблағларини кўпайтириш йўлида амалга оширилган саъй-ҳаракатлар натижасида банк капитални 5 млрд. сўмга етди.

Банк Устав капитални 2,8 млрд. сўмни ташкил қилмоқда.

Банк маблағларининг асосий манбаи — бу юридик ва айниқса, жисмоний шахслардан жалб қилинган маблағлардир. Шу боис, мазкур йўналишда банк томонидан жалб этилаётган маблағларнинг даромадлигини таъминлаш муҳим аҳамият касб этади. Шундан келиб чиқиб, Президентнинг 2000 йил 21 мартдаги «Банк тизимини янада эркинлаштириш ва ислоҳ қилиш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони асосида аҳолига қулай ва манфаатли бўлган 5 дан ортиқ омонат турлари амалиётга киритилган. Банкдан ташқари нақд пул айланмасини қисқартриш мақсадида даромадлилик даражаси ва омонатчиларнинг эҳтиёжларига мос бўлган «Эгасининг номи кўрсатилмаган», «Автожамғарма» омонатларининг жорий этилиши миқозларга маъқул келмоқда. Омонатларга ҳисобланган фоизлар ҳар ойда тўлаб берилмоқда. Натижада банкда омонатлар қолдиғи 2004 йил якунига келиб 5,9 млрд. сўмга етгани ҳолда, уларнинг таркибидagi мuddатли омонатлар ҳажми қарийб 80 фоизни ташкил қилди. Бу йил бошидаги кўрсаткичга нисбатан 700 млн. сўмга кўндр.

Ҳозирги кунда банкда 20103 нафар омонатчига самарали хизмат кўрсатилмоқда. Бу натижаларга электрон хизматлар доирасининг кенгайтириш, омонатлар шартларининг маъқуллаштирилиши ва хизматлар сифатининг яхшиланиши орқали эришилди.

«Савдогар» банк ва «Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди» ўртасида шартнома тузилган. Ушбу шартномага мувофиқ «Фуқароларнинг банклардаги омонатларини ҳимоялаш кафолатлари тўғрисида»ги Қонунда назарда тутилган барча омонатлар фонд томонидан кафолатланган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 1 ноябрдаги «Электр энергиясидан фойдаланганлик учун ҳисоб-китоб механизмининг тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари

тўғрисида»ги 511-сонли қарори ижросини таъминлаш мақсадида 10 дан ортиқ жамғарма кассалари ишга туширилди. Ҳозирда барча турдаги коммунал тўловлар, солиқлар, давлат божи ва бошқа тўловларни қабул қилиш бўйича тегишли идоралар билан шартномалар имзоланди. Натижада республикамизнинг турли бурчакларида фаолият кўрсатаётган 55 та жамғарма касса орқали нафақат омонатлар, балки аҳоли учун қулай бўлган барча турдаги коммунал, солиқ ва бошқа тўловлар қабул қилинмоқда.

Республикамиз иқтисодиёти ривожлангани сайин унинг реал секторига молиявий ресурсларни жалб этишда банк кредитларига бўлган талаб ҳам ошиб бормоқда. 2005 йил 1 январь ҳолатига кўра, банкнинг жами кредит қўйилмалари 28,2 млрд. сўмни ташкил этди. Банкнинг ана шу кредит қўйилмалари ҳисобига қўшма корхоналар, кичик бизнес субъектлари,

Корхона қуввати эса тобора ошиб бормоқда. Ҳозир оғига 3,5-4 тонна пархез гўшти етиштиряптиз.

Савдо ва тижоратга кўмаклашувчи «Савдогар» акциядорлик тижорат банки фаолиятида бундай мисоллар талайгина.

«Жўра ота» хусусий ишлаб чиқариш корхонаси 1999 йил 9 мартда банкнинг Қибрай туман филиалида ҳисоб рақамини очганди. Корхонанинг Тошкент вилояти, Қибрай тумани, Байтқўрғон қишлоқ фуқаролар йиғини Уймавут қишлоғида 14,67 гектар иссиқхоналари мавжуд. 2004 йилнинг 14 октябрида корхона банк филиалига иссиқхоналар мажмуасини капитал таъмирлаш мақсадида ойна, шлакоблок ва цемент сотиб олиш учун 1 йил мuddатга 20 миллион сўм кредит сўраб мурожаат қилганди. Банк ўз навбатида 1 йил мuddатга 20 000 000 сўм миқдорда қисқа мuddатли кредит ажратди. Ақратилган кредит ҳисобига ҳўжаликка маҳсулот сотишдан 131803,0 минг сўм нақд пулда тушум бўлган. Бу тушумларнинг барчаси банкка топширилган. 2004 йил давомида корхона 11884,0 минг сўм соф фойда олган. Олинган кредит ҳисобига 8 та янги иш ўрни ташкил қилинди. Ҳозирги кунга келиб, жами ишчилар сони 112 нафарга етди. Корхона банк кредитдан фойдаланганлиги учун ҳисоблан-

«Савдогар» банк вилоят бўлими томонидан 2004 йил 4 ноябрь кuni 2 йил мuddатга 35 миллион сўм миқдорда кредит берилди. Бу берилган кредит ҳисобидан қорамоллар сотиб олиниб, боқувга қўйилди ва йилига 15 тонна гўшт маҳсулотлари аҳолига арзон нарҳда етиштириб берилмоқда.

Кредит ҳисобидан жамиятнинг моддий-техника базасини янада мустаҳкамлаш, ем-хашак фондини яратиш кўзда тутилган.

Ҳозирги кунда «Оқ булоқ» масъулияти чекланган сўт-товар ишлаб чиқариш жамиятида 87 бош соғин сигир бўлиб, бу сигирлардан кунига 800-900 литр сўт соғиб олинмоқда. Ҳар кuni 50-60 литр сўт Касби туманидаги «Галаба» фуқаролар йиғинига қарши «Дилором» болалар боғчаси тарбияланувчиларига бепул тарқатилмоқда. Қолган қисми эса «Қаршисўт» масъулияти чекланган жамиятига шартнома асосида топширилмоқда.

«Оқ булоқ» масъулияти чекланган сўт-товар ишлаб чиқариш жамиятига қарашли бўлган 198,3 гектар ер майдонидан унумли фойдаланилмоқда. 2004 йилда 60 гектар ер майдонига галла, 25 гектарга 8 та янги иш ўрни ташкил қилинди. Ҳозирги кунга келиб, жами ишчилар сони 112 нафарга етди. Корхона банк кредитдан фойдаланганлиги учун ҳисоблан-

банкда «имтиёзли кредитлаш махсус жамғармаси» ташкил этилиб, унинг 857,4 млн. сўм миқдордаги маблағи ҳисобига тадбиркорларнинг асосли лойиҳалари молиялаштирилди.

Айниқса, тармоқнинг асосий таянчига айланган фермерлик фаолиятини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш — банкнинг устувор муҳим йўналиши бўлиб қолмоқда. Сабаби — Ўзбекистон иқтисодиётида қишлоқ ҳўжалиги етакчи ўринга эга бўлиб, мамлакат ялли ички маҳсулотининг учдан бир қисми унинг улушига тенг келади. Аҳолининг асосий қисми ҳам қишлоқларда яшайди. Қолаверса, аграр соҳанинг ривожланиш истиқболлари ва имкониятлари юксак, демакки, банк бу соҳада мустаҳкам ўрин олишга ҳаракат қилмоқда. Бундан ташқари, мамлакатимиз раҳбарининг «2004-2006 йилларда фермер ҳўжаликларини ривожлантириш концепцияси тўғрисида»ги Фармонида белгиланган вазифалар банкни бу жараёнда фаол иштирок этишга ундамоқда. 2004 йил давомида соҳа тайёрловчиларига давлат эҳтиёжлари учун харид қилинадиган қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари билан ҳисоб-китоб қилиш жамғармаси кредит линияси ҳисобидан 4408,8

май туриб пул жўнатиш ёки қабул қилиш амалиётини рўёбга чиқариш имконини яратиш мақсадида «Money Gram» пул ўтказиш тизимидан фойдаланиб келинди. 2004 йилнинг декабрь ойидан бошлаб «Анелик» пул ўтказиш тизими ҳам ишга туширилди. Ҳозир Самарқанд, Бухоро, Наманган, Сурхондарё, Қашқадарё вилоятлари ва Тошкент шаҳрида жойлашган бўлимларда ушбу тизимлар муваффақиятли фаолият кўрсатмоқда.

Ўтган даврда чет эл валюталарида ҳисоб-китобларни амалга ошириш ва ресурсларни жалб қилиш мақсадида Германиянинг «Гезельшафт» банки билан вакиллик алоқалари йўлга қўйилди.

Банк тизимининг узлуксиз ишлаши, табиийки техникавий базани такомиллаштиришни ва юксак малакали ходимларга эга бўлишни талаб қилади. Замоноавий технологияларнинг жорий этилиши ҳамда доимий ривожлантириш борилиши эса миқозларга аниқ вақт жадвалида хизматлардан фойдаланиш, шу орқали барча зарур операцияларни тез ва ишончли амалга ошириш имконини беради.

«Савдогар» банкда ягона баланс тизимида ишловчи «Интеграллашган автоматлаштирилган банк тизими» дастурлар мажмуаси яратилди ва банкнинг барча вилоят бўлимларига ўрнатилди, ушбу тизим ҳозирги кунда муваффақиятли ишламоқда. Қолган бўлимларини янги тизимга ўтказиш ишлари давом этмоқда.

«Бошқарув учун ахборот тизими» дастурлар мажмуаси ишга туширилиши арафасида турибди. Бу дастурлар мажмуаси банк тавakkалчилигини ўз вақтида ва янада самарали бошқариш ҳамда унинг ишончлилигини ошириш имконини беради.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 24 сентябрдаги 445-сонли «Пластик карточкалар асосида ҳисоб-китоб қилиш тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида 2004 йил 10 ноябрда «Савдогар» банк томонидан 50000 дона пластик карточка ва 600 дона терминал харид қилинди.

Банкнинг Тошкент шаҳрида жойлашган бўлимларида нақд пул тушумига эга миқозлар билан терминалларни жойлаштириш юзасидан, бошқа миқозлар билан ишчи ва ходимларга пластик карточкаларни тарқатиш юзасидан шартномалар имзоланди ҳамда ишга тушириш арафасида турибди.

2004 йилни «Меҳр ва муруват йили» деб аталиши муносабати билан аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларига амалий ёрдам бериш мақсадида «Нуроний» жамғармасига, «Маҳалла» хайрия жамғармасига, республика «Карлар» ва «Кўзи ожизлар» жамиятларига ҳомийлик ёрдамлари кўрсатилди.

Банк тизимининг ривожланиши юқори малакали базавий маълумотга эга мутахассисларга боғлиқ. Ўртимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг ҳозирги босқичида Кадрлар сиёсати ўта долзарб масалалардан бирига айланиб бормоқда. Мазкур вазифаларни ҳал этишнинг шартларидан бири — бу янги банк тизими талабларига жавоб бера оладиган малакали мутахассисларни танлаш ва тайёрлашдан иборат.

Банк Бошқаруви томонидан кадрларнинг сифат таркибини яхшилаш, ходимлар билан ишлашда ташкилотчилик ишларини такомиллаштириш, ходимларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш, малакасини ошириш, касб-иқтисодий ўқувларини ташкил этиш, шогирд ва устоз ҳаракатларини ривожлантириш, жамoa ўртасида маънавий-маърифий ишларни кенгайтиришга алоҳида эътибор бериб келинмоқда.

Бугунги кунда 136 нафар ходим ишдан ажралмаган ҳолда республикамиздаги олий ва ўрта махсус ўқув юрталарида таҳсил олмақда. 2004 йилда икки нафар бўлим бошқарувчиси Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясини, бир нафар бўлим бошқарувчиси Банк Молия академиясини таҳсил олмақда.

2004 йил давомида 532 нафар раҳбар ва маъсул ходим турли малака ошириш курсларини ва семинарларда ўз малакаларини оширди.

Ҳозирда 2005 йил учун билимдон, дунёқарши кенг, ташаббускор, ҳалол ва иқтидорли, маданиятли, ташкилотчилик қобилияти билан ажралиб турган ёшлардан заҳира вузудга келтирилган бўлиб, минтақавий Банк ўқув маркази билан тузилган шартномага асосан малакаларини ошириб келимоқдалар.

Хулоса қилиб айтганда «Савдогар» банк республикамизнинг барча молиявий муассасалари қатори мамлакатимизда иқтисодий ислохотларни амалга оширишда ўз ҳиссасини қўшмоқда. У бундан бунён ҳам бу борадаги изланишларини изчил давом эттираверади, деган умиддамиз.

**Шоҳайёр МИРҲАЙИВОВ,
Мирхотёбр МИРҲАЙИВ,
«Ўзбекистон овози»
муҳбирлари**

«САВДОГАР» БАНК — МИҚОЗЛАРНИНГ ЭНГ ЯҚИН ҲАМКОРИ

хусусий тадбиркорлар, акциядорлик жамиятлари, ширкат ҳўжаликлари ва бошқа ташкилотлар фаолияти молиялаштирилмоқда.

Риштон тумани марказидан 25 км. олисда жойлашган Навбахор посёлкасидаги собиқ «Риштон паррандачилик фабрикаси» очиқ акциядорлик жамияти 2002 йилда ҳўжалик суди томонидан банкрот деб эълон қилинди ва тугатилди. Оқибатда жамиятнинг барча мол-мулки сотувга қўйилди. Лекин фабриканинг туман марказидан узоқда, дашт ҳудудига жойлашганлиги инвесторларни чўчитди. Фабриканинг кредиторларга берилган мол-мулкдан ортган қисми, ишлаб чиқариш цехи ва бўлимлари, дастоҳ-жиҳозлари бюджет ва бюджетдан ташқари фондлардан бўлган қарзи эвазига Риштон туман ҳокимлиги ихтиёрига берилди. Туман ҳокимлиги ушбу фабрика негизда бройдер парранда гўшти етиштирувчи «Навбахор Ҳам Юл» номли ва туҳум етиштирувчи «Парранда Шамс» номли давлат унитар корхоналарини тузди.

Шундан кейин паррандаларини парваришлаб, халқимизга гўшт ва туҳум етказиб бериш учун ҳаракат қилинди. Бу меҳнат ўз самарасини берди. Ҳозир «Парранда Шамс» корхонаси ҳар кuni 4000-4500 дона туҳум етиштираётган бўлса, «Навбахор Ҳам Юл» корхонаси ҳар ойда 3,5-4 тонна парранда гўшти етиштириб, харидорларга сотмоқда. Бундан ташқари 100 та янги ишчи ўрни яратилди.

— Юқори натижаларга эришилди «Савдогар» банк Риштон бўлими томонидан иш фаолиятини бошлаш учун ажратилган 60 млн. сўм миқдордаги кредит маблағлари жуда катта ёрдам берди, — дейди биз билан сўзлашган «Навбахор Ҳам Юл» унитар корхонаси раҳбари Ҳегай Ченсон Юрьевич. — Ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш мақсадида Тошкент вилоятидаги «Голден Винч» қўшма корхонасига 16 миллион сўм пул ўтказиб берилиб, 20 минг дона бир суткалик бройлер ҳўжалари сотиб олинди.

— Шартнома шартлари қандай ба-
жарияланти? Корхонанинг ишлаб чиқариш қуввати қандай?
— Бройлер товуқлари сифатли, сервитамин озуқалар билан парваришлангани боис ўтган йилнинг 20 декабридаги катта миқдорда пархез гўшти етиштирилди. Халқимизнинг янги ил дастурхонига 4 минг килограмм гўшт етказиб берилди.

ган фоизларни вақтида тўлаб келмоқда. Навойи шаҳрида 2004 йил июль ойида «Фито-Фарм» дори-дармон тайёрлайдиган (аҳоли талаби ҳисобга олинган ҳолда қаддоқланади) масъулияти чекланган жамият ташкил этилиб, «Савдогар» банкнинг Навойи вилоят бўлимида депозит ҳисоб рақами очди.

Бу жамиятнинг Навойи шаҳрида 5 та замонавий дорихонаси мавжуд бўлиб, улар етарли миқдорда сифатли дори-дармонлар билан таъминланган.

Жамият ташкил этилгандан сўнг 29 та янги иш ўрни яратилди (шундан 5 нафари олий маълумотли дорихона мутахассисдир).

Бугунги кунда 30 хилдаги дори-дармонлар тайёрланмоқда. Дорихоналар орқали ойлик товар айланиши 28 миллион сўмни ташкил этади.

Мазкур дорихоналар 2004 йилда 109613 минг сўм, 2005 йил январь ойида 20120,6 минг сўм банкка нақд пул топширган.

2004 йил август ойида банкка мурожаат этиб, 100 миллион сўм қисқа мuddатли кредит олди ва фоизларини ўз вақтида тўлаб келмоқда.

«Савдогар» банк Иштихон бўлими томонидан 2004 йил давомида қишлоқ ҳўжалик ишларини энгиллаштириш мақсадида 20 та фермер ҳўжалигига ҳар бири 16 млн. сўмлик «МТЗ-80,1» трактори, 3 та фермер ҳўжалигига ҳар бири 13,1 млн. сўмлик «ТТЗ-80» трактори, 5 та фермер ҳўжалигига шудгорлашни сифатли амалга ошириш учун ҳар бири 21,5 млн. сўмлик «Алтай Т4А» трактори узоқ мuddатли кредитлар ҳисобига олиб берилди.

Кредитга трактор олган фермер ҳўжаликлари томонидан давлат эҳтиёжи учун 1260 тонна пахта, 540 тонна галла етиштирилиб, жами 372,4 млн. сўм даромад олинди.

Ушбу фермер ҳўжаликлари ўз ер майдонларидан ташқари, ўзига яқин ҳудудда жойлашган техника хизматига эҳтиёжманд бўлган фермер ҳўжаликларига ҳам хизмат кўрсатиб келишмоқда. Бу эса фермер ҳўжаликларининг оғир меҳнатини энгиллатишда катта аҳамият касб этмоқда.

Бундан ташқари ҳукуматимизнинг Кадрлар тайёрлаш миллий дастурига биноан, талаба ва ўқувчиларга бевосита молиявий кўмак бериш, ўқув юрталарида таҳсил олаётган иқтидорли ёшларни қўллаб-қувватлаш мақсадида 259 нафар талабага 135,9 млн. сўмлик узоқ мuddатли кредитлар ажратилди.

Банк нафақат корпоратив ва йирик миқозлар, балки кичик бизнес субъектлари, хусусий тадбиркорлар, деҳқон ва фермер ҳўжаликлари билан ҳам доимий ҳамкорликни мустаҳкамлаб келмоқда.

2004 йил давомида банк жами 7449,3 млн. сўм маблағни кредит тарихида кичик бизнес субъектларига ажратди. Қиймати 5886,2 млн. сўмлик лойиҳалар банкнинг ўз ресурслари ҳисобидан молиялаштирилди. Пировардида 2648 та янги иш ўрни ташкил этилди. Улар томонидан 485,1 млн. сўмлик турли маҳсулотлар ишлаб чиқарилди.

«Савдогар» банк ҳукумат дастури асосида амалга оширилаётган иқтисодиётнинг хусусий секторини молиявий қўллаб-қувватлашга қаратилган тадбирларда ҳам фаол иштирок этиб келмоқда. Чунончи, Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 19 майдаги «Тадбиркорлик субъектларини молиявий қўллаб-қувватлашга тижорат банклари ролини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига кўра,

Давлат эҳтиёжлари учун харид қилинадиган қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариши молиялаштириш механизми асосида фермер ҳўжаликларига кредит бериш 2003 йил ҳисобидан бошлаб Бухоро, Наманган, Фарғона ва Хоразм вилоятларида жойлашган фермер ҳўжаликларига тажриба тариқасида жорий қилинди.

2004 йил ҳисобидан бошлаб Андижон, Жиззах, Навойи, Самарқанд вилоятларида жойлашган фермер ҳўжаликларига берилмоқда.

«Савдогар» банкнинг Жиззах вилоятида жойлашган Дўстлик бўлими томонидан Эшнёз бобо фермер ҳўжалигига 2004 йилда 20 млн. сўм миқдорда пахта ва галла ҳосили учун имтиёзли кредит ажратилди. Банк ва фермер ҳўжалигининг ўзаро ҳамкорликда ишлаши натижасида белгиланган шартнома режаси пахта ҳосили буйича 139 фоизга, галла ҳосили буйича 101 фоизга бажарилди. Ақратилган кредит фоизлари билан тўлиқ қайтарилди. Фермер ҳўжалиги томонидан 30 млн. сўм миқдорда фойда олинди.

Бундай ҳолатларни «Савдогар» банк Наманган вилояти Чортоқ бўлими миқозини «Чортоқ Барака» фермер ҳўжалиги, «Савдогар» банк Фарғона вилояти Риштон бўлими миқозини «Элмуроджон Зокиржон ўғли» фермер ҳўжаликлари фаолиятида кўришимиз мумкин.

Фермер ҳўжаликлари, кичик бизнес, хусусий тадбиркорлик субъектларини техникалар, аҳолига хизмат кўрсатиш соҳаси учун зарур бўлган ускуналар ҳамда дастоҳлар билан таъминлашда замонавий банк хизматларидан бири — лизинг амалиёти ҳам кенг таъбиқ этилмоқда. Банк томонидан 2004 йилда 103 млн. сўмлик лойиҳалар молиялаштирилди. Имтиёзли, қулай ва самарали ҳисобланган бундай усул жуда қўл келмоқда.

Республикамизда валюта бозорининг эркинлаштирилиши, жорий операциялар бўйича миллий валюта конвертациясининг таъминланганлиги халқаро тўловлар, валюта амалиётлари ҳажмининг ошишига олиб келди. Шу боис банк томонидан жойларда 74 та валюта айирбошлаш шаҳобчаси очилди.

